

Mythos jako problém

Evropskému člověku (resp. člověku, který byl více či méně formován evropskými tradicemi) je skutečný mythos velice vzdálen, takže vzniká docela specifický problém metodického přístupu k něčemu tak dávnému. V zásadě je možno volit jednu ze tří cest. 1. Nejčastěji se odborníci (religionisté) orientují přednostně na jakési dosud se i u Evropanů stále ještě vyskytující relikty mýtu (resp. mýtů, neboť právě už dávno nejde o nějaký celek, nýbrž o zlomky a útržky), které jsou ovšem někdy interpretovány jako cosi nadčasového, naddějinného, co charakterizuje samotné lidství a co prý je od člověka neodlučitelné. K tomu se pak jistým způsobem připojuje obvykle dost simplifikující a málo porozumivá interpretace mýtů, jak je – opět v jakýchsi reliktech – můžeme ještě dnes shledat na nemnohých místech této planety, kam ještě nestačila proniknout evropská nebo alespoň nějak poevropštěná civilizace. 2. Druhá metoda se opírá o stará, literárně zachovaná svědectví o nejrůznějších mýtech a jejich povaze. Tato stará svědectví pocházejí od lidí, kteří byli mýtu nepochybně blíže, než jak jim můžeme být blízko dnes my, a proto se může zdát, že budou autentičtější a ještě i pro naši potřebu spolehlivější. Hlavní důraz se pak dává na taková místa, která co nejdříve pouze popisují či jinak věrně zaznamenávají rozmanité detaily, z nichž pak můžeme příslušné mýty a mytické struktury, zvyklosti atp. rekonstruovat. 3. Poslední, leč velmi zřídka podstupovanou metodou je orientace na takové literární doklady, které vznikly pro potřebu kritických útoků vysloveně protimytických (mytické polemiky nejsou známy, už jen z toho důvodu, že mýty nejsou schopny kritického odstupu, jaký je nezbytný pro odmítání jiných mýtů. Mýty spolu přímo nezápasily, nýbrž přelévaly se před sebe a vítězily spíše jakou nakažlivostí, tj. nikoli racionální atraktivitou). Zde je zapotřebí podrobnějšího výkladu důvodů, které nás vedou k tomu, vidět právě poslední cestu jako nejperspektivnější.

(Praha, 931021-1.)